

DJEČJI VRTIĆ „ZEKO“

J. KRIŽANIĆA 96

42000 Varaždin

KLASA: 601-04/23-12/1

URBROJ: 2186-105-23-1

KURIKULUM

DJEČJEG VRTIĆA „ZEKO“ VARAŽDIN

Varaždin, rujan 2023.

Ravnateljica:

Vidrač Brankica, bacc. pred. odg.

SADRŽAJ

1.	ZNAČENJE KURIKULUMA	3
1.1.	Svrha i važnost predškolskoga kurikuluma	3
1.2.	Struktura predškolskoga kurikuluma vrtića	3
1.3.	Područja kompetencijskih dimenzija	3
1.4.	Naša vizija kurikuluma vrtića	6
1.5.	Kurikulum Dječjeg vrtića	8
2.	PROGRAMI	27
2.1.	Redoviti cjelodnevni 10-satni program	28
2.2.	Kraći program predškole – program javnih potreba.....	28
2.3.	Program rada s potencijalno darovitom djecom – program javnih potreba.....	31
2.4.	Kraći posebni program – program engleskog jezika.....	32
3.	RODITELJI U VRTIĆU	33
4.	ZADACI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA NA NIVOU USTANOVE, PLANIRANJE, PRAĆENJE, VREDNOVANJE	34
5.	SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA	37

1. ZNAČENJE KURIKULUMA

Kurikulum je teorijska koncepcija koja se u praksi svakog dječjeg vrtića provjerava, modificira, izgrađuje, kontinuirano mijenja i razvija. Uvažavajući najnovije znanstvene spoznaje o načinima učenja djece predškolske dobi, polazeći od socio - konstruktivističke paradigme koja naglasak stavlja na aktivnost djeteta i interakciju s okolinom, kurikulum polazi od djeteta tj. temelji se na dobrom razumijevanju djeteta; njegovih interesa, razvojnih potreba i mogućnosti, postojećih znanja i razumijevanja, kognitivnih strategija i stilova učenja, modaliteta i kvalitete komunikacije s drugima, kreativnih i drugih potencijala.

Kurikulum ranog i predškolskog odgoja otvoren je, dinamičan i razvojan, razvija se i mijenja na temelju učenja, istraživanja i suradnje svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Sadržaji djetetova učenja strogo se ne propisuju poučavanje se zamjenjuje učenjem činjenjem, pa se materijali i sadržaji nude na temelju praćenja i podržavanja interesa i inicijativa djece. Integrirana priroda kurikuluma podrazumijeva cjelovit odgoj i obrazovanje, usklađen s integriranom prirodom odgoja i učenja djeteta. Humanistička i razvojno-primjerena orijentacija kurikuluma usmjerena je na razvoj kapaciteta svakoga pojedinog djeteta te na poštovanje interesa, potreba i prava djeteta. Dijete, sukladno svojim interesima, potrebama i mogućnostima, slobodno bira sadržaje i partnere svojih aktivnosti te istražuje i uči na načine na koji je njemu svrhoviti. Zadatak vrtića je poticati procese osposobljavanja djece za snalaženje u sadašnjosti i u budućnosti, zato veću vrijednost imaju ona odgojno-obrazovna djelovanja koja djeci omogućavaju „učenje učenja“, nego učenje određenih sadržaja. Razvoj kurikuluma započinje proučavanjem i mijenjanjem okruženja, koje omogućuje interakciju, istraživanje, kretanje i neovisnost djece. Djeca uče aktivno, sudjelujući, čineći, surađujući s drugima.

1.1. Svrha i važnost predškolskoga kurikuluma

Temeljna uloga predškolskoga odgoja i obrazovanja je stvaranje uvjeta za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti, doprinos kvaliteti njegova odrastanja i posredno kvaliteti njegova obiteljskoga života. Svrha predškolskoga odgoja i obrazovanja je, a samim time i kurikuluma vrtića, osigurati takve uvjete koji jamče cjeloviti razvoj svih individualnih sposobnosti svakoga djeteta te osigurava jednake mogućnosti svoj djeci. U vrtiću ćemo stvarati poticajne materijalne, socijalne i kadrovske uvjeti te društveno okruženje za kvalitetan život djeteta.

Nacionalni okvirni kurikulum pretpostavlja stvaranje uvjeta za cjelovit razvoj djeteta u ustanovama predškolskoga odgoja i obrazovanja, poštujući pritom razvojne i druge čimbenike, što je intencija i kurikulum našeg vrtića. Poticati ćemo razvoj kompetencija koje su nužne pojedincu za snalaženje i aktivno sudjelovanje u svakodnevnom osobnom, te kasnije profesionalnom i društvenom životu. Nizom aktivnosti i poticaja želimo stvarati osnove za razvijanje svih djetetovih sposobnosti kako za učenje, tako i za njegovu samostalnost u učenju. Djetetova sadašnja i buduća dobrobit svrha je djelovanja svih izravnih i neizravnih sudionika odgoja i obrazovanja. Odgojno-obrazovno djelovanje različitih sudionika odgoja, osobito roditelja i odgojitelja, zahtijeva njihovo međusobno razumijevanje i suradnju čime se ostvaruju jedinstveno shvaćeni i prihvaćeni bitni ciljevi odgoja i obrazovanja u skladu s potrebama i individualnim razvojnim mogućnostima djeteta.

1.2. Struktura predškolskoga kurikulum vrtića

Temeljna struktura predškolskoga kurikulum vrtića je osiguranje dobrobiti za dijete što uključuje osobnu, emocionalnu i tjelesnu, obrazovnu i socijalnu dobrobit djeteta. U svakom području određeni su sadržaji koji povezuju pedagoške i psihološke dimenzije odgojno-obrazovnoga procesa. Prema uvjetima, sadržajima i aktivnostima neposrednoga odgojno-obrazovnoga rada ostvaruju se ciljevi kojima se potiče cjelokupni razvoj djeteta.

1.3. Područja kompetencijskih dimenzija

Odgojno - obrazovni proces bit će usmjeren na razvoj djetetovih kompetencija koje se odnose na znanje (razumijevanje), vještine (sposobnosti) i stavove (vrijednosti) potrebnih za kvalitetan i uspješan život sada i u budućnosti:

Komunikacija na materinskom jeziku

Poticajno okruženje jako je bitno za dječji razvoj. Da bi dijete kreativno sudjelovalo u govoru i bude sposobno izražavati svoje misli i stavove, treba mu pružiti mogućnosti slušanja različitih kvaliteta govora na temelju koji dijete stječe percepciju i stvara poveznice. Kako bismo obogatili dječji govor, tijekom godine ćemo nadopunjavati centar predčitalačkih vještina pričama, poezijom i bajkama, jezičnim igrama priklanim djetetovoj dobi i stupnju razvoja.

Komunikacijana stranim jezicima

Potrebno je stvoriti poticajno okruženje za učenje stranog jezika, najprimjereniji je situacijski pristup učenju kako bi dijete moglo koristiti strani jezik u aktivnostima i situacijama koje su mu svakodnevne. Razvija se svijest o međukulturalnom razumijevanju. Uz redovni odgojno-obrazovni program, u vrtiću ćemo provodimo program ranog učenja engleskog jezika. Djeca uče jezik situacijski, kroz igru i svakodnevne situacije i aktivnosti u vrtiću. Učenjem stranog jezika od najmlađe dobi povećava se sposobnost razvoja osjećaja za ritam, fonologiju i intonaciju jezika

Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Za učenje predmatematičkih vještina vrlo je važno osigurati prostor vrtića materijalima koji pružaju mnoštvo mogućnosti za razvijanje osnovnih vještina matematičkog razmišljanja. Aktivnosti poticanja razvoja matematičkih vještina sastoje se od nizanja materijala, traženja razlike u nizu, zadataka prostornih mreža, prepoznavanja geometrijskih likova i tijela, pridruživanje broja količini, zbrajanja i oduzimanja. Istražujući, dijete je u stalnoj interakciji s okruženjem. Kroz neposredno iskustvo i urođenom znatiželjom za okruženjem i prirodnim pojavama, dijete zadovoljava potrebu za upoznavanjem i objašnjavanjem svijeta oko sebe.

Digitalna kompetencija

Medijska pismenost, sigurna i kritička upotreba informatičko - komunikacijske tehnologije za osobni život, komunikaciju i učenje, vještine sigurnog rukovanja alatima i aparatima, interes za različita područja znanosti, razumijevanje istraživačkih procesa i primjene tehnike/tehnologije u proizvodnji i unapređenju života ljudi razvijaju se osposobljavanjem djeteta za osvještavanje procesa vlastitog učenja

Učiti kako učiti

Pozitivan stav prema učenju, učinkovita organizacija vlastitog učenja, uspješno korištenje informacija i primjena znanja i vještina u različitim kontekstima. Pažnja se preusmjerava sa sadržaja poučavanja prema samom procesu učenja te poticanju djeteta da samostalno razvija vlastitu strategiju učenja.

Socijalna i građanska kompetencija

Socijalnu kompetenciju razvijamo ovladavanjem vještina i kompetencija koje prvenstveno omogućavaju djeci da prepoznaju vlastite osjećaje i uspješno se s njima nose, kako bi kasnije

mogli prepoznati osjećaje drugih i prikladne načine reagiranja na svoje i tuđe emocije. U odgojno-obrazovnim skupinama djeca uče kako pregovarati, kontrolirati svoje reakcije i osjećaje, kako se zauzeti za svoja prava i ispuniti svoje potrebe, kako riješiti sukobe na društveno poželjan način. Kompetencije se razvijaju poticanjem djeteta na odgovorno ponašanje, pozitivan i tolerantan odnos prema drugima, međuljudsku i međukulturnu suradnju, uzajamno pomaganje i prihvaćanje različitosti.

Inicijativnost i poduzetnost

U planiranju odgojno-obrazovnog rada polazimo od učenja koje se temelji na djetetovom izravnom iskustvu, odnosno, djetetovom aktivnom sudjelovanju u kreiranju samog procesa učenja. Sve to je moguće u interakciji s drugima. Poticajno okruženje ima velik utjecaj na razvoj djetetove autonomije, a odražava se u samoorganizaciji aktivnosti kroz koje djeca sama istražuju, uče, razmišljaju i organiziraju aktivnosti uz podršku odgojitelja.

Kulturna svijest i izražavanje

Kako bi razvijali dječju kreativnost omogućavati ćemo djeci dostupnost različitim sadržajima i materijalima za istraživanje, eksperimentiranje i otkrivanje. Bogatstvo materijala kojima manipuliraju omogućava veću slobodu djece i kreativniji stvaralački rad. Izražavanjem doživljenog djeca razvijaju svoje kreativne potencijale, vizualnu osjetljivost i maštu.

Kod djece ćemo razvijati svijest o lokalnoj, nacionalnoj, europskoj i svjetskoj kulturnoj baštini poticanjem stvaralačkog izražavanja ideja, iskustva i emocija djeteta u nizu umjetničkih područja.

1.4. Naša vizija kurikuluma vrtića

Naša vizija je provođenje i unaprjeđivanje odgojno-obrazovnog rada s djecom i suradnje s roditeljima u skladu s razvojnim osobinama, interesima i potrebama djece, socijalnim, kulturnim i drugim potrebama obitelji, te u vrtiću stvoriti ozračje u kojem se dijete osjeća dobrodošlo, sretno, sigurno i posebno, u kojem se poštuje različitost svakog djeteta te potiče razvoj njegovih individualnih sposobnosti i potencijala.

U odnosu na dijete cilj nam je osigurati

- sigurnost svakog djeteta, samopouzdanje i samopoštovanje djeteta, sposobnost razumijevanja vlastitih potreba (tjelesnih, emocionalnih, spoznajnih, socijalnih, komunikacijskih i sl.), sposobnost razumijevanja i uvažavanja potreba drugih, uspostavljanje

kvalitetnih odnosa s drugom djecom i odraslima (sudjelovanje, pregovaranje, rješavanje sukoba, razumijevanje i poštivanje različitosti među ljudima), istraživanje i razvijanje kompetencija, samostalnost u obavljanju aktivnosti (samostalnost djetetova djelovanja, mišljenja i odlučivanja), usvajanje i praktična uporaba pojmova i predodžaba kojima dijete razumije i objašnjava sebe, svoje ponašanje i izbore, stjecanje i razvoj vještina učenja (povezivanja sadržaja, logičkoga mišljenja, argumentiranja, zaključivanja i rješavanja problema), osiguravanje kvalitetne prilagodbe trenutačnom okruženju i kvalitetno osposobljavanje za izazove koji očekuju dijete (primjerice, polazak u školu) - mogućnost prilagodbe novim, promjenjivim okolnostima, sposobnost odgovornoga ponašanja u okruženju (prirodnom i materijalnom), življenje i učenje prava djeteta, dobrobit i radost svakog djeteta.

- osiguravanje demokratskog življenja i pluralizam omogućavanje djetetu aktivno sudjelovanje i suodlučivanje o temama koje su od bitnog značaja za opću kvalitetu življenja u socijalnom okruženju, uvažavanje osobnost svakog djeteta, omogućavanje ostvarenje prava zajamčenih Konvencijom o pravima djeteta, uspostavljanje i održavati kvalitetni odnosi s djecom, poticanje djecu na sudjelovanje u donošenju odluka koje se odnose na njihov odgoj i učenje, osposobljavanje djece za demokratski dijalog s ostalim sudionicima procesa, osiguravanje slobodu i poticati razvoj odgovornosti svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu, osposobljavanje djece za samoprocjenu i samodisciplinu, poticanje djece na aktivno sudjelovanje u raspravama tj. slobodno iznošenje različitih stajališta, osnaživanje inicijativa djece i njihove poduzetnosti, poticanje djece na osmišljavanje, iniciranje i organiziranje vlastitih aktivnosti i (su)upravljanje razvojem tih aktivnosti

U odnosu na roditelje:

- davanje podrške obitelji u području kvalitetne afirmativne roditeljske uloge, usklađivanje partnerskog djelovanja vrtić – obitelj ,prihvatanje, njegovanje i razvijanje vrijednosti obitelji, zajednice i društva

U odnosu na odgojitelje i stručni tim:

- osnaživanje osobnih i profesionalnih kompetencija za primjereno i funkcionalno djelovanje u odnosu sa suradnicima, djetetom i obiteljima, razvijanje što kvalitetnijeg vrtića / odgojno-obrazovnog procesa, razvijanje osobne odgovornosti za cjelovito djelovanje na dijete u svim interakcijama, razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu, razvijanje refleksivne prakse, proklamiranje humanih vrijednosti

U odnosu na ostale zaposlenike:

- razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu u odnosu na radne poslove i obveze

1.5. Kurikulum Dječjeg vrtića „ZEKO“

Vrtićkim kurikulumom utvrđen je okvirni plan i program rada kroz redoviti 10-satni program, program javnih potreba za djecu s teškoćama integriranih u redovni program, program javnih potreba predškole, program javnih potreba rad s potencijalno darovitom djecom, kraći posebni program ranog učenja engleskog jezika.

Pri izradi kurikulumu stavljen je naglasak na specifičnosti vrtića i sredine u kojoj vrtić djeluje. Središte i polazište našeg rada su potrebe i interesi naše djece, roditelja i lokalne zajednice. U planiranju aktivnosti vodimo se načelima individualizma, nepristranosti i interdisciplinarnosti. Bitne pretpostavke ostvarivanju ciljeva postavljenih u kurikulumu su:

- podizanje stručnih kompetencija odgojitelja
- kvalitetna suradnja na relaciji roditelji-vrtić
- prepoznatljivost i podrška lokalne zajednice.

Prioritetna područja unapređenja su:

- organizacijsko vođenje ustanove
- kultura ustanove
- kurikulum i odgojno-obrazovni proces.

Sukladno razvojnom planu ustanove postavljeni su sljedeći razvojni ciljevi:

1. Osnaživanje timskog rada ;
2. Pобољшanje komunikacije i kvalitete odnosa;
3. Razvijanje kulture dijaloga među svim djelatnicima ;
4. Povećanje planiranja temeljeno na praćenju i prepoznavanju individualnih kompetencija djece.

ORGANIZACIJA ODGOJNO-OBRAZOVNOG PROCESA

Naš vrtić je mjesto cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djeteta. U njemu se u svim odgojnim skupinama kontinuirano stvara poticajno odgojno-obrazovno okruženje u kojem dijete ima priliku ostvariti raznovrsne interakcije s prostorom, materijalima, drugom djecom i odraslima. Odgojno-obrazovni proces oblikuje se tako da svaka aktivnost istovremeno podupire različite aspekte djetetovog razvoja i ujedinjuje različita područja učenja. U sobama dnevnog boravka istovremeno se održavaju različite aktivnosti djece, potiču samoinicirane i samoorganizirane aktivnosti te osiguravaju prilike da djeca svoje aktivnosti razvijaju na način koji je za njih svrhovit. Osnružuje se njihova prirodna znatiželja, poštuju njihovi interesi i potrebe te ih se potiče na samoprocjenu i preuzimanje odgovornosti za svoje vlastite izbore i ponašanje.

Naš vrtić je mjesto istraživanja, otkrivanja i aktivnog učenja djeteta. U njemu se organizira okruženje u kojem je djeci omogućeno istraživanje različitih fenomena i stjecanje raznovrsnih iskustava i znanja. U takvom okruženju djeca samostalno biraju aktivnosti kojima će se baviti i partnere u aktivnosti i procesu učenja. Potiče ih se na istraživanje, otkrivanje i rješavanje problema, na propitivanje, interpretiranje i ponovno interpretiranje postojećih iskustava i pretpostavki. Djeca se potiču na planiranje, organiziranje i reflektiranje o vlastitim aktivnostima i procesu učenja, uz neizravne oblike potpore odgajatelja koji potiču samostalno dječje razmišljanje, otkrivanje i rješavanje problema. Na taj način potiče se dječja autonomija i emancipacija u procesu učenja te prihvaća njegova vlastita dinamika i samoregulacija.

U našem vrtiću djeca stvaraju i kreativno se izražavaju u različitim izražajnim formama. Radimo na osnaživanju različitih simboličkih izričaja djeteta, uključujući likovne, grafičke, pokretne, verbalne, gestikulacijske i druge ekspresivne modalitete. Djecu pritom potičemo na korištenje različitih izražajnih medija, te stvaralačko izražavanje vlastitih ideja, iskustava i emocija. Posebno se potiču aktivnosti djece koje uključuju kreativno stvaranje, a ne samo uvježbavanje i ponavljanje. Nastojimo napustiti sve klišeje i sheme u svakom aspektu odgojno-obrazovnog procesa. Djecu potičemo na uočavanje detalja, čuđenje i fascinaciju njima, na promišljanje o novim perspektivama i mogućnostima izražavanja. Posebnu pažnju pritom posvećujemo samom procesu stvaranja i izražavanja, a ne samo rezultatu tog procesa.

Naš vrtić nastoji biti mjesto kvalitetnih odnosa, suradnje, tolerancije i demokratičnog življenja.

Vrtić njeguje fleksibilan pristup u oblikovanju odgojno- obrazovnog procesa te nastoji napustiti svaki oblik uniformiranja aktivnosti djece. Prepoznajemo i prihvaćamo individualizam svakog djeteta, kao i svaki oblik različitosti djece i njihovih obitelji, stvarajući tako inkluzivno okruženje. Osiguravamo svoj djeci jednaka prava, i sva prava zajamčena Konvencijom o pravima djeteta. Potičemo razvijanje recipročnih odnosa djece s drugom djecom i odraslima u ozračju tolerancije i povjerenja, potičemo na učenje komunikacijskih tehnika i socijalno prihvatljivog ponašanja. Djecu potičemo na samoprocjenu tj. Uspostavljanje uzročno-posljedične veze između vlastitih izbora i ponašanja te ponašanja ostalih sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Nastojimo održati partnerstvo s roditeljima i skrbnicima djeteta te širom socijalnom zajednicom.

Organizacija odgojnih skupina

Naš vrtić vrši djelatnost u matičnom objektu u Varaždinu i podružnicama u Cestici i Trnovcu. Odgojno-obrazovni rad organiziramo u sedamnaest mješovitih skupina (Varaždin 3, Cestica 7, Trnovec 7).

Obzirom da kriterij za organiziranje odgojnih skupina ne mora biti njihova kronološka dob, stvaranjem mješovite dobne skupine nastoji se izbjeći jedno normirano ozračje, a postići ono koje je prirodnije i životno uobičajeno. Dijete tako ima priliku doživjeti sebe u različitim odnosima, s ljudima različite mentalne i kronološke dobi, različitih razvojnih i individualnih osobitosti. Na taj način djeca različite starosti izmjenjuju vlastita iskustva, mlađa djeca uče od starijih, a stariji na taj način organiziraju svoje znanje i potvrđuju kompetenciju. Obiteljske zajednice također uključuju ljude različitih generacija pa takvo okruženje članovima obitelji pruža priliku za promatranje, oponašanje i stjecanje širokog raspona različitih vještina. Osim toga, i grupe djece koje se spontano formiraju izvan institucionalnog okruženja (u ulici, na slobodnim aktivnostima) su po sastavu heterogene. Povoljni efekti zajedničkog druženja djece različite dobi najočigledniji su na socijalnom planu. Manja djeca rado prihvaćaju skrb starijih, osjećajući se zaštićenima. Starija djeca vole brinuti o mlađoj, razvijajući protom osjećaj odgovornosti i strpljivosti. Budući da mješovite skupine potiču razvoj prosocijalnog ponašanja i suradničke odnose među djecom, problemi s disciplinom uzrokovani kompetitivnim ponašanjem u dobno homogenim skupinama često se smanjuju.

Uz vlastite trenutne mogućnosti, dijete uz poticaj može postići mnogo više, u smislu razvoja apstraktnih psihičkih funkcija na višoj razini od one u kojoj trenutno razmišlja. To je tzv. zona proksimalnog razvoja, koja se određuje rješavanjem problemskih situacija uz poticaj odraslih

ili u suradnji sa sposobnijim vršnjacima. U mješovitoj skupini starija djeca mogu biti poticaj mlađima za dostizanje zone proksimalnog razvoja. mješovite skupine mogu osobito koristiti djeci koja u nekim područjima svog razvoja funkcioniraju ispod razvojne razine primjerene dobi. Njima može biti manje naporno ulaziti u interakcije s mlađom djecom nego s vršnjacima, a takve interakcije potiču motivaciju i samouvjerenost i kod djece s teškoćom u razvoju i kod mlađe djece.

Organizacija poticajnog prostorno-materijalnog okruženja

Dijete rane i predškolske dobi koje je uključeno u naš program jaslica i/ili vrtića, od 1 godine pa do polaska u osnovnu školu, velik dio svakodnevice provodi u institucijskom okruženju, gdje o njemu, umjesto roditelja koji vrijeme provode na radnom mjestu, brinu visoko stručne osobe – naši odgajatelji u prvom redu, a potom i stručni suradnici. U takvim uvjetima, a kako bi se na optimalan način poticao djetetov cjelovit razvoj, primjereno okruženje još više dobiva na važnosti.

Prije svega je važno naglasiti kako je prostor dnevnih boravaka strukturiran na način da su interesni centri jasno prepoznatljivi te fizički ili smisleno međusobno odvojeni. On je bogat materijalima koji pozivaju dijete na igru i manipulaciju njima, pri čemu vodimo računa o njihovoj kvaliteti (smislenost s obzirom na njihovu edukativnu i razvojnu funkciju) i lakoj dostupnosti djetetu. Prostor je također estetski osmišljen, može biti ukrašen dječjim radovima i fotografijama te zrcalima, kako bi dijete moglo promatrati sebe u različitim situacijama, čist i uredan (u smislu odsutnosti starih, potrganih poticaja koji su izgubili svrhu), te nalikuje obiteljskom okruženju.

Interesni centri su takvi da potiču dječju autonomiju, odnosno sposobnost djeteta da se uključi ili samostalno inicira aktivnost i da se u njoj zadrži bez stalnog prisustva odgajatelja, zatim međusobnu suradnju i kvalitetnu interakciju u malim skupinama, te omogućuju slobodno kretanje djece i izmjenu aktivnosti. Također omogućuju djeci bilježenje uočenih pojava, što je posebno važno u centrima istraživanja.

Materijali odnosno poticaji kojima obogaćujemo interesne centre su takvi da osiguravaju simultano jačanje različitih kompetencija, odnosno više aspekata dječjeg cjelovitog razvoja. To mogu biti gotovi didaktički materijali, pedagoški neoblikovani materijali, a vrlo često su to poticaji osmišljeni i izrađeni od strane odgajatelja s ciljem podupiranja nekog određenog aspekta dječjeg razvoja, odnosno više njih istovremeno.

U svakom slučaju, organiziranje prostorno-materijalnog okruženja našeg vrtića uključuje osiguranje bogatstva i promišljenosti izbora materijala koji djecu potiču na otkrivanje i rješavanje problema, te omogućuju postavljanje hipoteza, istraživanje, eksperimentiranje i konstruiranje znanja i razumijevanja.

U tom smislu od iznimne nam je važnosti uloga odgajatelja da promatra, upozna i pokuša što bolje razumjeti dijete, njegov način mišljenja i doživljavanja svijeta oko sebe, kako bi mogao u skladu s potrebama tog istog djeteta, odnosno svakog djeteta, mijenjati i prilagođavati okruženje.

Obzirom da djeca uče aktivnim istraživanjem i suradnjom s drugima, kod organizacije našeg vrtićkog okruženja polazimo od toga da se djetetu omogući učenje na takav, za njega prirodan način. U svim ovim slučajevima odgajatelj ne poučava izravno, već potiče djecu na razmišljanje, samostalno rješavanje problema, stvara uvjete za istraživanje i donošenje zaključaka te njihovu provjeru i dokumentiranje.

Tijek samih aktivnosti u poticajnom okruženju nije moguće unaprijed precizno planirati, on ovisi o dječjem interesu i može se razvijati u različitim smjerovima, međutim preduvjet za to je upravo pomno isplaniran i dobro promišljen prostor i poticaji, koji će u djeteta izazvati interes, čuđenje i želju za istraživanjem i otkrivanjem. Prilikom planiranja tema za projekte takve se teme „provlače“ kroz različite centre aktivnosti i različite ponuđene poticaje, a opet prema smislenosti i interesu djece.

Kurikulum za djecu rane dobi

Razvoj i ponašanje djece rane dobi (1-3g) sklone su promjenama i razlikuju se od djeteta do djeteta više nego što je to slučaj u djece predškolske dobi. S jedne strane, jaslička djeca teže ostvariti neovisnost od odraslih, no s druge strane su ipak emocionalno vezani i traže konstantnu podršku. Često je ta njihova želja za neovisnošću, kontrolom života i znanjem u sukobu sa ovisnosti o odraslima. Veliki su zahtjevi na njihovom razvoju, i velik napredak se događa tijekom tih godina. Djeca te dobi se često protive ritualima i rutinama, no istovremeno su o njima i ovisna. Ovakvi ekstremi uzrokuju kod djece bujice suprotnih osjećaja, ideja i akcija, i time predstavljaju pravi izazov znanju i snalažljivosti odgojitelja.

Djeca rane dobi imaju puno energije i stalno su u pokretu, istražuju svoje granice, granice vlastitog tijela i granice okoline, te uče povezivati uzroke i posljedice i tako stječu kontrolu nad svojim svijetom. Njihove su želje često ispred njihovih jezičnih i fizičkih mogućnosti i

sposobnosti. Oni su aktivni i znatiželjni, odlučni u težnji da postanu sposobni i da shvate događaje, predmete i ideje u svijetu oko sebe. Njihovi su osjećaji snažni i nepredvidljivi, traže prilike za istraživanje i kreativnost, impulzivni su i nemaju razvijenu samokontrolu.

Usredotočeni su na „sada“ i „ovdje“, uključuju se u socijalne interakcije i uče imitiranjem drugih. Djeca rane dobi uče cijelim svojim bićem i to isprobavanjem, akcijom, činjenjem, a ne slušanjem. Djeca ove dobi imaju vrlo specifične zahtjeve prema vrtiću, pa u kurikulumu moramo paziti da ga prilagodimo upravo njima: umjesto da variramo između presigurnog okruženja oblikovanog za dojenčad i onog neovisnog i užurbanog kakvo stvaramo za djecu predškolske dobi. Okolina koja je dizajnirana upravo za djecu rane dobi neće dopustiti da djeci bude dosadno, neće ih frustrirati niti ih sprečavati i ograničavati, što se redovito događa kada je okolina premalo ili previše zahtjevna. Ova djeca ne razumiju koncept dijeljenja igračaka, ona su u fazi egocentrizma, pa je besmisleno „učiti“ ih dijeljenju igračaka ili insistirati na tome da shvate tuđe emocije. Umjesto toga, treba im se posvetiti ponaosob i osigurati jednak broj omiljenih predmeta za igru.

Djeca rane dobi trebaju:

- sigurno okruženje, u vrtiću koji nudi kako izazove tako i predvidljive događaje, rutine
- mnoštvo prilika za samostalno istraživanje i kretanje
- fleksibilan pristup koji prihvaća njihovu spontanost i hirove brzinom koja im dopušta da sami isprobaju i izvježbaju
- odgojitelje koji potiču njihove kognitivne sposobnosti i jezični razvoj
- suosjećajne i predvidljive odgojitelje koji razumiju i prihvaćaju razvojne oscilacije

Kurikulum za djecu predškolske dobi

Kod djece predškolske dobi rastu jezične sposobnosti, sposobnost istraživačkog razmišljanja, raste sposobnost uživljanja u tuđe stajalište. To je doba razvoja zanimanja za simbole i reprezentacije poput slika, brojeva, slova, znakova, zastava, amblema i sl. Kurikulum za djecu predškolske dobi nudi bogatstvo iskustava i prilika za učenje djece, kako bi razumjeli svoj svijet i svijet oko sebe. Djeca ove dobne skupine još uvijek se povremeno vraćaju u prijašnje razvojne faze, ovisno o raspoloženju i kontekstu, no već se bolje nose sa nepredvidljivim situacijama i promjenama, posebice ukoliko imaju kraj sebe osobu za emocionalnu potrebu, koja ih poštuje i prihvaća. Razvoj svijesti djeteta o sebi kao aktivnom sudioniku učenja, odgovornom za naučeno, vidi se u razvijenoj sposobnosti planiranja i kontroliranja vlastitih

aktivnosti. Djeca predškolske dobi prepoznaju mnoštvo obrazaca i pravilnosti u svijetu oko sebe. Zbog toga propitkuju zagonetnosti i stvari koje se razlikuju od njihovih očekivanja, te odgovaraju na „gluposti“, nelogičnosti i humor. Djeca ove dobi već jasnije vide svoju obitelj, dom, vrtić kao dio neke veće cjeline, grada, svijeta. Povećana je sposobnost za korištenje simbola i reprezentacija, izražavanje kroz umjetnost, glazbu ili ples, kao i izražavanje riječima i razumijevanje brojeva. Rastu sposobnosti u jezičnom smislu. Jezik dobiva novi smisao: služi za donošenje sudova, istraživanje govora, zagonetke. Povećanje memorije rezultira kod djece predškolske dobi povećanim sposobnostima za pričanje priča, za složenije strategije rješavanja problema, za dulju koncentraciju i pažnju i za trajniju znatiželju. Rastu socijalne vještine, pa djeca uspostavljaju i zadržavaju prijateljstva i mogu se uživjeti u osjećaje drugih.

Djeca predškolske dobi učvršćuju i jačaju svoje motoričke vještine. U toj je dobi karakterističan razvoj svijesti o sebi kao aktivnom učeniku, kroz pitanje, propitkivanje, provjeravanje koje se reflektira u aktivnostima, igri i zadacima. Djeca koriste maštu i zamišljanje kako bi istraživali vlastite i tuđe identitete. U vrtiću imamo obavezu i odgovornost omogućiti okruženje za stvaranje prilika za nove izazove, pothvate i dugoročnije projekte.

Djeca predškolske dobi trebaju:

- odrasle i okolinu koja nudi materijale, izazove i podršku proširivanju interesa i samostalnom rješavanju problema
- prilike za učenje novih rutina, novih osobnih izazova, suradničkih pothvata i trajnijih projekata
- odrasle koji podržavaju poticajne razgovore, pitanja, kompleksno razmišljanje, koncepte pravednosti, različitosti i sličnosti
- prilike za korištenje jezika i poticaje za učenje i razmišljanje
- proširenje raspona resursa za kreativno izražavanje, korištenje simbola i reprezentacija
- poticanje razvoja smisla za šalu, koji proistječe iz stečenog razumijevanja kakve bi stvari trebale biti
- prilike za izazove koji drže korak sa fizičkom koordinacijom i razvojem

Različite kompetencije razvijaju se poticajima u različitim interesnim centrima, primjerice interesni centar za glazbu, interesni centar likovnog izražavanja i stvaranja, interesni centar dramskih i obiteljskih igara, interesni centar građenje i konstruiranje, interesni centar magnetizma, interesni centar svjetla i sjene, interesni centar za razvoj i stjecanje predčitalačkih vještina, interesni centar logičko prostornih i količinskih odnosa, interesni

centar za stimuliranje vestibularnog susta. centru istraživanja, centrima simboličkih igara, senzoričkim centrima, centru likovnog i izražavanja.

Primjeri nekoliko najčešćih centara aktivnosti u odgojno-obrazovnoj skupini i njihov smisao i opremljenost:

Centar za početno čitanje i pisanje

Kvalitetno opremljen centar sadrži:

-*Prostor za pisanje*: olovke, flomasteri, bojice, papiri (s crtama i prazni) – redovito nadopunjavati!

-*Knjižnica*: prostor treba biti primamljiv i udoban (tepih, stolci, jastučići, fotelja...), knjige trebaju biti atraktivno izložene, i različite složenosti – od slikovnica do složenijih knjiga (priče, putopisi, pjesništvo, bajke...) > princip SAMOODABIRA

-*stol za izrađivanje knjiga* potaknuti će djecu da o sebi razmišljaju kao o autorima; prazne knjige (blok) različitih veličina potiču djecu na najrazličitije pisane kreacije; spajalice, bušilica za papir. Knjige koje su djeca napravila trebaju se staviti u knjižnicu.

-*centar za slušanje*: kazetofon/gramofon/CD-player, slušalice, kasete s pričama i knjigama, mitovima, pjesmama...

Razumijevanje dječje potrebe i ideje za poticaje

Učenje polazi od poznatog ka nepoznatom. Moramo otkriti što dijete zna, i zatim pokušati proširiti znanje.

Odgojitelj postavlja pozornicu (osigurava preduvjete) na kojoj će se govor aktivno koristiti; osigurava uvjete stalne izloženosti različitim poticajima usmenog i pisanog jezika: čitanje, pisanje pisama, otvaranje pošte, pisanje popisa, dramske igre, glumljenje telefoniranja, okruženost slikama i riječima, nazivi centara slikom i riječju,...

U dječjoj je prirodi radoznalost i zainteresiranost za slova, govor i jezik. Sva će djeca gorljivo imitirati pisani jezik, pretvarajući se da pišu. Rano ostavljanje tragova po papiru trogodišnjaka napreduje od crtanja do rafiniranijih pokušaja imitiranja slova. Te su rane vježbe važne u usvajanju karakteristika jezika: smjera čitanja/pisanja slova i riječi na stranici, razmak između riječi, upotreba interpunkcije.

Stvarne avanture (posjeti, igre,...) daju djeci zajedničko iskustvo o kojem mogu *razgovarati*.

Kad djeca zajednički razvijaju listu posjeta koje žele ostvariti, listu namirnica koje su im potrebne ili projekata koje žele provoditi, razvijaju praktično razumijevanje jedne od svrha pisanja. Starija djeca mogu pisati vlastite popise, dok će mlađa svoje popise diktirati odgojitelju.

Važno je djeci pružiti prilike i za *uspoređivanje i sortiranje slova* (izrada slova od gline, pisanje u pijesku, manipulacija slovima od kartona/plastike). Stavljanje djece u okruženje bogato jezikom, u kojem će moći odabrati, slijediti svoje interese i imitirati odrasle, predstavlja jedan od načina stvaranja učinkovitog programa pismenosti.

Centar za likovno izražavanje

Ovaj centar kod djece potiče: kreativnost, radoznalost, maštu i inicijativu.

Djeca su intenzivno uključena istraživanjem različitih medija. Centar treba djeci pružati kreativna iskustva kroz čitav niz različitog materijala.

FAZE LIKOVNOG IZRAŽAVANJA:

u ranim fazama slikanja i crtanja dječja mišićna aktivnost vodi do šaranja (2-3god.). Kasnije djeca počinju crtati oblike (krugovi, kvadrati, trokuti) (2-4god). Lice 4-5god. Slike koje pokazuju ljude, pričanje priča o svojim slikama (do pete godine). Važno je za odgojitelja da ima za svako dijete mapu s njegovim crtežima (barem jedan rad mjesečno ostaviti u vrtiću), kako bi mogao dokumentirati napredak i o njemu razgovarati s djetetovom obitelji.

Centar za likovno izražavanje ima značajnu ulogu u kurikulumu jer utječe na sva područja dječjeg razvoja: emocionalni, tjelesni, društveni, intelektualni i razvoj kreativnosti.

Odgojitelj treba poticati dječju originalnost.

IZGLED CENTRA:

Na otvorenim policama trebaju se nalaziti drvene bojice, flomasteri (perivi), škare (za ljevake i dešnjake), materijali za kolaž, ljepilo i papir (čisti, novinski, iskorišteni...), glina (ili tijesto za igru). Dostupni trebaju biti i materijali koji se mogu reciklirati, kao što je žica, ljepljiva traka, spajalice. Djeci treba svakoga dana biti omogućeno da slikaju. Uz slikarski stalak stavite posudice boje na bazi vode (crvena, plava, žuta), kistovi duljih i kraćih (za manju djecu) drški, slikarske kute ili stare košulje.

Centar treba sadržavati i materijale za izradu lutki na štapu (od papira, tkanine, ped.neobl.materijala), od čarapa ili rukavica, materijale za tkanje i ručni rad (papir, konac, velike igle, vuna (morate pokazati djeci kako bezopasno baratati iglama i biti prisutni kad djeca pletu ili vezu). Možete uključiti roditelje u nabavku materijala: kutije, gumbi, konzerve, stiropor, tkanine, časopisi, novine, stare četke za boju, stare košulje, sjemenje (?), grančice i štapići, ostatak drveta (piljevina), vuna, konac, vrpce...

ODGOJITELJI

Ohrabruju dijete na eksperimentiranje, potiču kreativnost.

Odgojitelji otiđite na izlet u muzej gdje će djeca promatrati umjetnička djela. Pozovite nekog umjetnika u posjet. Nemojte ograničavati broj slika koje dijete naslika. Ako vlada velika zainteresiranost, neka djeca slikaju na stolovima ili na podu. Odolite molbi djeteta da mu nacrtate ili napravite nešto – to nije put poticanju samostalnosti. Donesite umjetničke predmete u grupu, da ih djeca vide i o njima razgovaraju. Izložite reprodukcije poznatih slika po čitavoj SDB. Razgovarajte o likovnoj umjetnosti u knjigama za djecu. Skupljajte predmete iz prirode za razgovor i upotrebu u umjetničkim projektima. Puštajte glazbu i neka djeca nacrtaju ono što čuju („Ples pisanja“). Omogućite djeci osjetilna iskustva okusa, mirisa, sluha, dodira, kretanja i potičite ih da ono što osjećaju izraze umjetničkim medijem.

Centar za dramske i obiteljske igre

Dramska igra je spontana i slobodna aktivnost (igra) u kojoj djeca reproduciraju svijet oko sebe onako kako ga ona razumiju ili kako ih on zbunjuje ili plaši. Dramska igra nije formalna predstava, već jedan od najosobnijih i najintimnijih procesa učenja. Djeca tu sama sebi i za sebe glume, smišljaju, interpretiraju poznate situacije i teme.

Dramska igra ne treba se ograničavati samo na centar za obiteljske i dramske igre; može se integrirati u druge centre aktivnosti: centar za početno čitanje i pisanje: knjige, slike, pjesme, životinje-igračke i drugi predmeti mogu se ugraditi u dramsku igru, centar za glazbu pruža dramskoj igri pjesme, instrumente, ploče i dr.; centar za građenje: kocke kao dvorac, plahte kao utvrda; centar za likovno izražavanje: ukrasi, bojanje dvoraca, izrada lažnih brkova...

IZGLED CENTRA:

Djeci treba osigurati intiman, poluograđen prostor dovoljno prilagodljiv zbog čestih potreba za promjenama i dovoljno zanimljiv da navede djecu za angažman u dramskoj igri. Prostor mora omogućavati odgojitelju da može nadgledati djecu u igri.

Najbolje je centar smjestiti u kut; bilo bi dobro da centar za građenje bude u blizini, budući da su ta dva centra obično usko povezana.

Prostor centra mora biti jasno određen; prepreke (ograde, zid, namještaj, police) će spriječiti ostalu djecu da ometaju igru i pomoći osjećaju privatnosti. Odgojitelj treba poticati djecu da se sele iz centra u centar. Dramska igra obično započinje u centru za dramske i obiteljske igre, pa se premješta u centar za igre pijeskom i vodom (plaža), građenje...

MATERIJALI:

Osnovni materijali potrebni u centru su: štednjak, sudoper, hladnjak, police, ormar za odjeću, krevet za lutke, ormarić ili polica za suđe, lonci, tave, pribor za jelo, lažne namirnice (prazne konzerve i kutije), stol+ 4 stolca, ogledalo (nelomljivo), lutke, dva telefona, sat (ne mora raditi), ručno ogledalo, kadica za kupanje beba,...

Kostimi: odjeća za presvlačenje, ženski i muški šeširi, haljine, ogrlice, šalovi, torbice, cipele, novčanici, ključevi, aktovka, pregače, odjeća za bebe

Materijali za čišćenje: metla (manja), četka, lopatica, kanta, ambalaža deterdženta za rublje i čišćenje

Materijali za kuhanje: lonci, tave, tanjuri, šalice, žlice, vilice, noževi, bočica za bebu, čajnik, kuhače, cjediljke, zdjele, prazne konzerve s naljepnicama, ambalaža od riže, tijesta, i sl.

Korisni su i slijedeći materijali: stara auto-truba, stari volan, životinjsko krzno, zvona, kocke, čizme, gumbi, karton, papir u boji, krune, bubnjevi, lijevak, rukavice, šeširi, instrumenti, kozmetika, maske, prostirači, stari nakit, papirnati ubrusi, slike životinja, pjesme, snimke životinjskog glasanja, šalovi, kutije od cipela, čarape, kartonska ambalaža, knjige, konopac, kravate, alati, crijevo za vodu, perike, naočale.

ODGOJITELJ:

Odgojitelj ima važnu ulogu u određivanju kvalitete dramske igre u SDB. On postavlja okruženje, osigurava prostor i vrijeme i priprema pozornicu kako bi potaknuo dječju maštu,

odabire i organizira materijale za djecu. Hoće li se djeca osjećati slobodnom i izraziti svoje osjećaje u dramskoj igri ovisi o odgojitelju i o njegovoj reakciji. Djeca u centar trebaju doći svojom voljom i sama odabirati teme i uloge. Odgojitelj je ovdje prvenstveno izvor koji će pomoći djeci oko rekvizita ili će predložiti aktivnosti koje su vezane uz kurikulum i sadržaje. Odgojitelj se ne miješa u ono što se događa u centru za obiteljske i dramske igre, niti usmjerava djecu (osim u slučaju zaštite tjelesnog ili emocionalnog integriteta). Bilo koja intervencija odgojitelja mogla bi sputati djecu, odnosno navesti ih da se ne osjećaju slobodnom i da izgube spontanost.

AKTIVNOSTI:

Ritmičke igre: kombinacije su osnovnih pokreta i kreativnog izražavanja, neizostavni pratilac glazbe i plesa; u početku to su ritmičke aktivnosti kao pljeskanje, stupanje, skakanje i ljuljanje uz glazbu.

Igre prstima i lutkama: kazališne lutkice, ali i izrađene vlastite lutkice. Napravite centar za kazališne lutkice s kutijom materijala za izradu lutkica. Prije no što stvore vlastitu lutkicu, djeca bi trebala dobiti priliku da se igraju s drugim lutkicama. Koristite ogledalo, tako da djeca mogu istraživati kretnje, glas i geste lutkica.

Pantomima: spontana drama, pomaže u kontroli tijela, pomaže u konkretizaciji pojmova. Aktivnosti: Glumljenje dječjih pjesmica, jednostavnih poznatih radnji, pranje ruku, izrada kolača, pretvaranje da su životinje...

Šarade: zagonetke u kojima djeca jedna drugoj glume priče da bi ova pogađala njihov naslov.

Mimika: imitiranje pokreta poznatih aktivnosti bez rekvizita. Lovljenje leptira, cijepanje drva, penjanje po zidu, gmizanje zmije, kopanje jarka, let ptice, galopiranje konja, skakanje poput žabe, preskakanje užeta, hod pauka, branje cvijeća, vožnja bicikla, veslanje, igranje košarke, pjevanje, klizanje, kretnje ribe, mačevanje, geganje patke, hod medvjeda, pranje rublja...

TEMATSKI CENTRI: to su centri aktivnosti posvećeni određenoj temi. Tu su materijali koji najviše zanimaju djecu u grupi. Dramska aktivnost uspješna je pomoću tematskih centara na ovaj način: kroz priče, slike i diskusiju pružiti djeci predznanje o temi; prostor treba biti atraktivan, s posterima, knjigama i materijalima, izgled prostora je najvažniji jer djecu ili privlači ili obeshrabruje; rekviziti trebaju biti jednostavni i trajni (te redovito nadopunjavani); intervencije odgojitelja samo kad je to neophodno, kod uvođenja novog tematskog centra

zajedno odrediti pravila ponašanja i broj djece u njemu; poticati djecu da sugeriraju ideje za teme ili planiraju nove tematske centre, djeca mogu napraviti ili skupiti potrebne rekvizite. Primjeri tematskih centara: aerodrom, pekarnica, banka, butik, parfumerija, vatrogasna stanica, cvjećarnica, brijačnica, salon ljepote, bolnica, rođendanska zabava, knjižara, tržnica, pošta, servis kućanskih aparata, autobus, kamp, cirkus, laboratorij, kazalište, želj. postaja, zoološki vrt...

Centar za matematiku i manipulativne igre

Matematika je apstraktni sustav organizacije, a mala djeca misle vrlo konkretno. Stoga im trebamo pružiti prilike za isprobavanje matematičkih odnosa manipuliranjem konkretnim predmetima, koje mogu zbrajati i sortirati. Ne smijemo im nametati matematičke pojmove; trebamo promatrati dijete u igri i iskoristiti svaku priliku da im objasnimo pojmove koji se u igri pojave, tako ćemo im najbolje pomoći.

Matematika u svakodnevnim aktivnostima:

-kod dolaska u vrtić: jedna vješalica za svaki kaputić

-koliko djece danas ima? koliko je odsutno? ovdje nas ima 10, a trebalo bi nas biti 14, koliko je odsutno?

-doručak: za svako dijete po jedan tanjur, jedna šalica...

-kroz dan se mogu pjevati pjesme izraženog ritma i brojalice

-u igrama na otvorenom: brojanje stepenica uz penjanje, ljuljanje uz brojenje zamaha, skakanje, udaranje loptom...

-vremenska razdoblja: digitalni sat; sat za kuhanje jaja može služiti kod oblačenja djece za izlazak, zvučnim će signalom demonstrirati prolaznost vremena, a može pomoći i povećanju strpljivosti

-označavanje vremena: kalendari (standardni kalendari nemaju djeci mnogo smisla, kao niti ponavljanje brojeva dana u godini). Dani u tjednu nisu im toliko apstraktni i mogu ih shvatiti. Napravite kalendar tjedan-za-tjedan, u kojem svaka stranica predstavlja sedam dana, a isti dani označeni su istom bojom (svi ponedjeljci žuto,...). za označavanje vremena mogu služiti i kalendari za računanje sunčanih dana u odnosu na oblačne. Možete i slikovno označiti određene događaje i pomoći djeci da zbroje koliko ih još dana dijeli do toga.

Što potičemo manipulacijom predmeta i na koji način:

1. brojenje: pojam broja i količine primijeniti na konkretne predmete
2. nizanje: stepenice (stavimo broj 1 na prvu, 2 na drugu, i td, nakon čega se dijete penje, a zatim slaže te brojeve na podu onim redosljedom kako su bili na stepenicama; ili: kartonski tuljci s rednim brojevima i različitih visina, poredati po visini)
3. računanje: u svakodnevnim aktivnostima: Koliko djece nedostaje? Stavi bijele gumbe k crnima; koliko ih sada imaš?
4. klasificiranje: razvrstavanje je najbolja tehnika rješavanja problema, gumbe iz kutije treba sortirati prema obliku, boji i veličini: djecu treba ohrabriti da opišu kriterije klasifikacije, imenujući po čemu su gumbi slični ili različiti. Pokažemo li djetetu da ponovno klasificira gumbe prema nekom drugom svojstvu, pomažemo mu da počne shvaćati logične odnose.
5. uspoređivanje: omjer dječaka i djevojčica u grupi prikazan grafički, omiljena hrana, kućni ljubimci, rođendani, veličine cipela, i sl.
6. mjerenje: kuhanje je prirodni kontekst za uvođenje pojmova mjerenja. Pored toga, djeca mogu uspoređivati svoje visine i oznake na zidovima, ili težine. Pri tome kao jedinična mjera mogu poslužiti podne pločice.
7. vrijeme: djeca sama mogu konstruirati jednostavne sprave za mjerenje vremena, kao što je npr. sat-kapaljka (na dnu plastične boce izbušimo rupu, bocu učvrstimo, podložimo posudu u koju će kapati voda, u pravilnim vremenskim razmacima, npr. svaku 1 minutu, djeca zabilježe na boci koliko je vode iskapalo.) Takvu spravu možemo iskoristi npr. za razdoblje u kojem je nekom djetetu dopušteno igranje igračkom na koju i druga djeca čekaju.
8. geometrija: odlična je aktivnost daska s čavlima zabijenim u pravilnim razmacima (rešetka). Natezanjem gumice dobit će se različiti oblici na kojima djeca uče geom. likove. igru mogu otežati kartice koje prikazuju motiv koji mora nastati.

Uređenje centra za matematiku i manipulativne igre

Prostor ovog centra treba biti po mogućnosti prostran i udaljen od aktivnijih centara. Materijali moraju biti izloženi na dobro organiziranim otvorenim policama, te čisti i cijeli. Nužan je stol i 3-4 stolca, tako da se nekoliko djece može nesmetano igrati. Korisni su materijali iz svakodnevnog života (grah, gumbi –raznih oblika, veličina i boja, zatvarači boca, školjke, šljunak, a za klasifikaciju je idealna ambalaža za jaja), kao i sredstva koja izrađuju

odgojiteljice posebno za tu svrhu. Slijedeći materijali nude djeci konkretna, sistematična iskustva brojenja, nizanja, računanja i uspoređivanja, te je njihova prisutnost u centru *nužna*:

-kocke (jedinične) za brojenje i mjerenje

-brojevi na podu: od 1-10, od spužve ili kartona (potiče grubu motoriku, te vještine brojenja i računanja, ili igre nizanja i prepoznavanja brojeva)

-oprema za mjerenje: mjerne šalice za tekućine i za suhe tvari, mjerne žlice, ravnala, vage (jednostavne na bazi ravnoteže – uspoređivanjem djeca istražuju odnose između predmeta), termometri, i td.

-brojevnii nizovi

-parket SDB, nudi iskustva s geometrijskim uzorcima i nizovima, mogućnost uspoređivanja po obliku, boji, i td.

-kocke s tri obilježja: u tri veličine, tri boje i s tri oblika: služe za razvrstavanje prema jednom, dva ili tri obilježja (te tako postupno uvode dijete u simboličku logiku)

-kovanice služe za klasifikaciju i računanje

-sat sa velikim brojčanikom, kazaljka za minute i sekunde i vidljivim mehanizmom (zupčanicima), jasno vidljivim brojkama za sate i crticama za minute i sekunde. Pomicanjem kazaljki djeca istražuju odnos između sekunde, minute i sata.

-puzzle i slagalice: djeca koristeći ih postaju svjesna postojanja rješenja; klasificiranje, ideje (otkrivanje kamo ide zelena trava, plavo nebo, ruke, glava, i sl.), analiziranje onoga što slike prikazuju. Ovisno o broju i veličini komada, ovo se učenje može odvijati na razinama različite težine/složenosti.

-umetaljke s čavlicima („pikači“): raznobojni „pikači“ dobri su za razvrstavanje i klasificiranje, brojanje čavlića glavnim (jedan, dva,...) ili rednim brojevima (prvi, drugi,...). dodavanjem i oduzimanjem čavlića razvijaju se pojmovi više od, manje od, jednako. U učenju matematike važno je i prepoznavanje slika, kao pronalazak sklonosti i razvoj kreativnosti.

-loto: može služiti kao čista identifikacija boja, brojeva ili slika, zanimanja, i sl. Igra zahtijeva promatranje, uspoređivanje i usklađivanje.

-Lego i Duplo kocke nude mogućnosti za istraživanje i stvaranje, bez potrebe da se stvori nešto nužno prepoznatljivo. Razvijaju prepoznavanje oblika, glavne i redne brojeve, prostorno

razmišljanje, uspoređivanje veličina, a gradnjom mostova i tunela pojmove ravnoteže, jačine i stabilnosti (osnove arhitekture, oblika i simetrije).

-domino može biti u raznim oblicima (geom. likovi, slike, boje, spajanje broja točaka s brojkom)

-perlice u boji: nizanjem na konac (žicu) uče se glavni i redni brojevi, razlikovanje oblika i boje

-magneti u boji: metalna podloga i metali u boji različitih geom. oblika i veličina potiču djecu na kreiranje uzoraka i oblika prema vlastitoj želji. Uz razvoj shvaćanja značenja brojeva i geom. pojmova, igra unapređuje poznavanje boja, potiče kreativnost i objašnjava magnetizam.

Centar za građenje

I u gradnji kockama i drugim materijalom za građenje djeca prolaze razvojne faze kao i u drugim aktivnostima. Mala djeca drže i prenose kocke, u slijedećoj ih razvojnoj fazi slažu u niz. Djeca kockama mogu stvarati, razvijati, ponavljati, mijenjati ono što rade prema svojoj želji. Ne postoji pravi ili pogrešan način gradnje. Razvojne faze u gradnji kockama: nošenje, nizanje, premošćivanje, zatvoreni oblici, ukrasni uzorci, imenovanje građevina, imenovanje i korištenje u igri.

Razvoj matematičkih i logičkih vještina: igre građenja pomažu da se istraže slijedeći pojmovi:

Veličina, oblik, težina, visina, površina, prostor, smjer, uzorak,

Promatranje, razvrstavanje, nizanje, predviđanje

Ravnoteža, stabilnost

Mjerenje i brojenje

Sličnost i razlika

Jednakost (dvije jedinične= jedna dupla kocka)

Rješavanje problema, kreativno razmišljanje, pokušaj i pogreška

Sila teža, međudjelovanje sila, svojstva tvari.

Uređenje centra za građenje

Odaberite dio SDB koji nije jako prometan, kocke trebaju biti na sigurnom mjestu gdje ih djeca neće rušiti kad mijenjaju aktivnost, prostor mora omogućavati kontinuiranu gradnju, nadogradnju iz dana u dan, bez potrebe za rušenjem. Dobro je da je pod pokriven tepihom. Dobro je da je građenje smješteno uz centar dramskih igara. Broj kocaka i različitost oblika razlikuju se ovisno o dobi djece. Za izgradnju velikih struktura koriste se velike, šuplje kocke, cilindri, duge daske, polukrugovi, trokuti i sl. mogu se koristiti i kocke od kartona koje su lakše. Mogu se kombinirati velike s malim kockama.

Kocke trebaju biti izložene na otvorenim policama. Polica treba biti označena znakom kocke ili njenom slikom na poledini. U ovom centru mogu biti i šljemovi, kacige, šeširi, kate za tramvaj ili vlak, lažni novac, veliki automobili-igračke, kamioni, avioni, čamci.

Kocke treba povremeno oprati vodom i sapunom.

Odgovitelj u ovom centru: promatra razinu uključenosti, vrstu struktura koje se izgrađuju, potiče svu djecu da koriste centar (i dječaci i djevojčice), konstruktivno komentira rad (Kako si postigao da ti most stoji?, Vidim da si upotrijebio tri kocke istog oblika, Stavio si svoje kocke jednu na drugu, tako da one čine visoku zgradu), dodavanje potrebnog materijala, čitanje knjige na temu dječje gradnje, pisanje natpisa za zgrade, dopuštanje djeci da im građevine ostanu stajati dok god to djeci odgovara, poticati djecu na raznovrsno učenje, postavljati im pitanja koja potiču na razmišljanje.

Igra kockama uključuje i druge centre aktivnosti: namještaj za kuću, kostimi za prerašavanje, posuđe (dramske i obiteljske igre); izrada prometnih znakova, natpisa za trgovine, crtanje izgrađenih građevina (centar za likovno izražavanje), izrada poligona uz pomoć velikih kocaka.

Zaključno, kvalitetnim oblikovanjem okruženja potičemo dijete na interakciju s prostorom i materijalima stavljajući naglasak na njegov istraživački potencijal, omogućujući mu pritom da svoje aktivnosti samo organizira te da surađuje s drugom djecom i odgajateljem, a time i da stječe i razvija različite kompetencije.

INKLUZIJA DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

U našim odgojnim skupinama svako pojedino dijete predstavlja jedinstvenu osobu. Isto vrijedi i za djecu s teškoćama u razvoju. Bilo da u vrtić upisujemo dijete s već utvrđenom teškoćom, ili je teškoća u razvoju utvrđena kod djeteta koje već pohađa naš vrtić, uključenost

te djece u redoviti program vrtića nazivamo inkluzija. Kada djeca s posebnim potrebama uče i odgajaju se zajedno s djecom koja takvih potreba nemaju, ta djeca imaju jednake mogućnosti za razvoj svojih spoznajnih, tjelesnih, društvenih i emocionalnih sposobnosti.

Rad u uvjetima inkluzije podrazumijeva pristup usmjeren na dijete, njegove interese, sposobnosti, vještine i potencijale, a ne na njegove teškoće. Dobrobiti za djecu s teškoćama u uvjetima inkluzije su mnogostruke: ostvarivanje socijalnih interakcija odnosno druženje s vršnjacima koji im mogu biti model za poticanje razvoja različitih vještina i ponašanja, razvoj samopoštovanja i stvaranje pozitivne slike o sebi kroz društvene odnose i aktivnosti, stjecanje hrabrosti u traženju i primanju pomoći od drugih. Dobrobiti za djecu bez teškoća jesu bolje razumijevanje teškoća u razvoju, razvoj osjetljivosti za potrebe drugih, razvoj empatije, pomaganje i uvažavanje različitosti te razvoj tolerancije.

Kako bi inkluzija bila uspješna, u skupini kao i na razini vrtića njegujemo pozitivne stavove oko uključivanja djeteta s teškoćama u redoviti program. Osiguravamo djeci kvalitetne, educirane i senzibilizirane odgajatelje koji će poticati razvojne mogućnosti djeteta s teškoćama, te uvjete boravka u skladu s mogućnostima vrtića. Edukacija, motivacija i dobra suradnja svih uključenih u proces inkluzije (ravnatelj, stručni tim, odgajatelji, roditelji, vanjski stručnjaci) nam je od najveće važnosti.

DOKUMENTIRANJE ODGOJNO-OBRAZOVNOG PROCESA

Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje različitih vrsta dokumentacije koja omogućuje promatranje i bolje razumijevanje aktivnosti djeteta, a time i kvalitetnije podrške njegovom razvoju. Oblici dokumentacije koju koristimo u našem vrtiću, uz propisanu knjigu pedagoške dokumentacije, jesu: pisane bilješke, dječji radovi, grafički prikazi, konstrukcije, audio i video zapisi, fotografije, plakati, skale procjene i sl. Djecu promatramo u različitim situacijama i na različite načine, kako bismo stvorili cjelovitu sliku o djetetu, njegovim mogućnostima, sposobnostima, preferencijama, interesima i aktivnostima te razumjeti procese njihovog učenja. Smisao dokumentacije nije kategorizirati dijete prema razini razvijenosti u pojedinom razvojnom području, već ga razumjeti kao individuu i na osnovi toga podržati proces njegovog odgoja i učenja.

Osim razumijevanja samog djeteta, svrha dokumentacije je i bolje razumijevanje različitih aspekata odgojno-obrazovnog procesa općenito, a posebno onog koji se odnosi na kvalitetu okruženja za učenje djece te vlastitih odgojno-obrazovnih intervencija odgajatelja. Uz pomoć

dokumentacije lakše procjenjujemo aktualno dječje znanje i razumijevanje te u skladu s time prilagođavamo složenost materijala i aktivnosti koje im nudimo.

Dokumentacija, također, jača i međusobnu suradnju odgajatelja, stručnih suradnika i roditelja. Ista dokumentacija koristi se za stručna usavršavanja, stručne aktive, interne refleksije, prezentaciju roditeljima te lokalnoj i stručnoj zajednici. Djeca koriste dokumentaciju kao podsjetnik na aktivnosti i na situacije učenja te ih na taj način potičemo na razmišljanje o tome što su i kako učila, jačajući pritom njihove metakognitivne sposobnosti.

PARTNERSTVO S RODITELJIMA I OBITELJI

U odgoju djece svakodnevno sudjeluju s jedne strane roditelji, a s druge stručnjaci u dječjem vrtiću – odgajatelji i stručni suradnici. Važno nam je približiti vrtić kao socijalnu sredinu u kojoj dijete provodi velik dio dana, i obitelj kao primarnu socijalnu sredinu u kojoj dijete živi, jer dijete je osoba koja je pod utjecajem međudjelovanja čimbenika obje ove socijalne sredine i ti se čimbenici upotpunjuju, a ne razilaze.

U odgoju djeteta njegujemo suradnički odnos vrtića i obitelji. u vrtiću uvažavamo osobine djeteta i sve informacije koje nam o djetetovom ponašanju i osobitostima razvoja daju roditelji, ali isto tako je važno da roditelji prihvate pomoć vrtića u odgoju djece i uvažavaju sugestije i informacije jer je zadaća naših stručnjaka da upoznaju svu djecu, njihove navike i individualni razvoj i osiguraju uvjete za individualni pristup poticanju njihovog optimalnog razvoja te funkcioniranja pojedine grupe i vrtića kao cjeline.

Suradnja vrtića i obitelji osobito je naglašena tijekom prilagodbe djece na vrtić ili jaslice. Zadatak je roditelja u ovom smislu da bude podrška svojem djetetu u tom periodu i da informira odgajatelja o svim osobitostima svoga djeteta, a odgajatelja da kreira toplu i prihvaćajuću atmosferu za novo dijete i zadobije povjerenje u prvom redu roditelja, a onda postepeno kroz proces prilagodbe i djeteta. Odgajatelj u suradnji s roditeljem određuje ritam prilagodbe prema individualnim reakcijama djeteta. Obaveza roditelja u ovom, za njega i dijete često ne baš lakom periodu, je da surađuje s odgajateljem i stručnim timom jer jedino na taj način doprinosi uspješnoj prilagodbi djeteta.

Suradnja je složen proces za koji je nužan preduvjet – zainteresiranost i motiviranost sudionika za suradnju.

2. PROGRAMI

2.1. Redoviti cjelodnevni 10-satni program

Program i organizacija rada u našem vrtiću temelje se na razvojno-primjerenom kurikulumu usmjerenom na dijete i humanističkoj koncepciji razvoja predškolskog odgoja, a to podrazumijeva: pažljivo i bogato strukturirano okruženje i poticajna materijalna sredina koja doprinosi razvoju dječjeg učenja, kreativnosti i stvaralaštvu, poznavanju zakonitosti rasta i razvoja djeteta u skladu s čim stručni djelatnici planiraju svoj rad, učenje je interaktivan proces koji uključuje djecu, odrasle, kao i čitavo društveno okruženje, poticanje partnerskog odnosa sa roditeljima kao najvišeg oblika suradnje u ostvarivanju zajedničkog cilja – optimalnog razvoja djeteta, poticanje tolerancije prema različitostima i uvažavanje prava sve djece (poticati uključivanje i socijalizaciju djece sa teškoćama u razvoju u život i rad ustanove), kontinuirano stručno usavršavanje kao potreba podizanja stručne kompetencije za rad i stjecanje novih znanja, vještina i sposobnosti potrebnih za primjenu suvremenih oblika rada sa djecom predškolske dobi.

Bitne odrednice na unapređivanju programa koje odgojitelji unose u organizacijska rješenja vrtića su:

- planiranje prostora i aktivnosti utemeljenih procjenjivanju i praćenju razvoja djeteta
- formiranju i dopunjavanju i poticajno oblikovanje tzv. centara aktivnosti (kutića) kao preduvjeta slobodnog djetetovog izbora aktivnosti (npr. centar za obiteljske i dramske igre, za aktivnost građenja i konstruiranja, početnog čitanja i pisanja, likovne aktivnosti itd.).
- unapređivati različite oblike suradnje s roditeljima i njihovo uključivanje u odgojno-obrazovni proces
- živjeti i učiti prava djeteta, demokratskih vrijednosti i pluralizma

Ciljevi redovitog programa:

Stvaranje uvjeta za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti, doprinos kvaliteti njegova odrastanja i, posredno, kvaliteti njegova obiteljskoga života te osiguravanje takvih uvjeta koji jamče razvoj svih sposobnosti svakoga djeteta i osiguravaju jednake mogućnosti svoj djeci kroz:

- zadovoljavanje specifičnih komunikacijskih, razvojnih i obrazovnih potreba djeteta

- osmišljavanje aktivnosti u kojima će dijete moći iskazivati svoje potencijale
- stvaranje kreativnog ozračja (raznovrsni materijali za istraživanje i stvaranje)
- zainteresiran, indirektni stav odgojitelja
- usvajanje vještina potrebnih za zadovoljavajuće funkcioniranje u socijalnom okruženju

Namjena programa

Redovit program ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u vrtiću provodi se za djecu od prve godine života do polaska u osnovnu školu.

U dječjem vrtiću program se provodi od 5.30 do 16.30 sati, a prema ugovornim obvezama i našem kućnom redu dijete u vrtiću ne smije boraviti duže od 10 sati.

Bitni aspekti rada su: stvaranje poticajnog okruženja, individualizirani pristup, poticanje i stvaranje uvjeta za dječje aktivnosti, dokumentiranje procesa učenja djece, refleksije sa djecom i stručnjacima, predlaganje novih mogućnosti za igru, stvaranje, promatranje, otkrivanje, traženje i učenje novih rješenja, usmjeravanje na važnost i zdravstveno-preventivni potencijal tjelesnog vježbanja od najranije dobi, u cilju poticanja cjelokupnog psihofizičkog razvoja djeteta i razvijanja zdravih navika.

2.2. Kraći program predškole – program javnih potreba

Program predškole je obvezni program odgojno-obrazovnoga rada s djecom u godini dana prije polaska u osnovnu školu te je kao takav reguliran Pravilnikom o sadržaju i trajanju programa predškole (NN 107/14).

Ciljevi ovog programa su:

- djetetu u godini pred polazak u školu osigurati okruženje u kojem će ono maksimalno razviti sve svoje potencijale, poticanje i razvoj svih djetetovih aktualnih i potencijalnih mogućnosti (tjelesnih, intelektualnih, socio-emocionalnih i izražajnih), unapređivanje i razvijanje djetetovih osobina i umijeća (samostalnost, kreativnost, snalažljivost, samopouzdanje, sposobnost rješavanja problema, umijeće kvalitetnog komuniciranja), navika i kompetencija, zadovoljiti svoje aktualne interese i time steći znanja, vještine i navike koje će djetetu omogućiti uspješnu prilagodbu na nove uvjete života, rasta i razvoja koji ga u osnovnoj školi očekuju

Ovaj program doprinosi cjelovitom razvoju osobnosti djeteta: tjelesnom i psihomotornom razvoju, socio-emocionalnom razvoju i razvoju ličnosti, spoznajnom razvoju, govoru, komunikaciji, izražavanju i stvaralaštvu te kvaliteti njegovog življenja. U odgojno-obrazovnom radu poštujemo prava djeteta u svim aspektima njegovog života – tjelesnom, emotivnom, psihosocijalnom, kognitivnom, društvenom, kulturnom.

Provodit će se u skladu s humanističko-razvojnou koncepcijom - Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece, Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj Kurikulum predškole, što znači da će se poticati cjelovit razvoj djeteta poštivanjem prava na osobnost u zadovoljavanju individualnih potreba (općih i posebnih).

Ustrojstvo programa:

Program predškole provodit će se kao integrirani u redoviti program i kao program javnih potreba. Kao integrirani provodit će se u svim redovitim vrtićkim skupinama djece u dobi godinu dana prije polaska u školu, a kao program javnih potreba provoditi će se za djecu koja nisu polaznici redovnog programa vrtića u PO Cestica i PO Trnovec u trajanju do 350 sati.

Materijalni uvjeti:

Program će se provoditi u prostorima sobama dnevnog boravka koje su fizički prilagođene razvojnim potrebama djece predškolske dobi.

Odgojno obrazovni rad:

Ciljevi odgoja i obrazovanja u odnosu na dobrobit za djecu, koji su postavljeni unutar ovog programa:

Osobna, emocionalna i tjelesna dobrobit - razvoj motoričkih vještina, usvajanje higijenskih, prehrambenih i kretnih navika kao preduvjeta zdravlja, uživanje u različitim interakcijama i aktivnostima, otvorenost djeteta prema svijetu oko sebe i prema novim iskustvima, smirenost (odsutnost osjećaja ugroženosti, nemira, zabrinutosti), samoprihvatanje djeteta (nepotiskivanje emocija, prihvaćanje sebe), samopoštovanje i samosvijest djeteta, sposobnost privremene odgode zadovoljavanja svojih potreba, razvoj identiteta djeteta (osobnog i socijalnog), spremnost djeteta na donošenje odluka koje se odnose na njegove aktivnosti, razvoj samostalnosti mišljenja i djelovanja, procjenjivanje mogućih posljedica svojih akcija tj. razmatranje načina njihova ostvarenja, inicijativnost i inovativnost djeteta, samoiniciranje i

samoorganiziranje vlastitih aktivnosti, promišljanje i samoprocjena vlastitih aktivnosti i postignuća.

Obrazovna dobrobit - radoznalost i inicijativnost djeteta, kreativnost, stvaralački potencijal djeteta, percepcija sebe kao osobe koja može i voli učiti, otkrivanje radosti i korisnosti učenja, propitivanje vlastitih ideja i teorija (metakognitivne sposobnosti djeteta), stvaranje i zastupanje novih ideja, argumentirano iznošenje vlastitih načina razmišljanja, identifikaciju različitih izvora učenja i njihovu raznovrsnu primjenu, idejnu izradu i vođenje projekata (djetetovih i onih potaknutih od odgojitelja), visoku uključenost djeteta u odgojno-obrazovne aktivnosti (zaokupljenost), osvještavanje procesa vlastitog učenja, upravljanja njime i postupno preuzimanje odgovornosti za taj process, samoprocjenu djeteta u području učenja.

Socijalna dobrobit - razumijevanje i prihvaćanje drugih i njihovih različitosti (proizašlih iz vjerskih, rasnih, nacionalnih, kulturoloških i drugih različitosti ili posebnih potreba), usklađenost s obrascima, pravilima, normama i zahtjevima socijalne grupe/zajednice, uspostavljanje, razvijanje i održavanje kvalitetnih odnosa djeteta s drugom djecom i odraslima, aktivno sudjelovanje, pregovaranje i konstruktivno rješavanje konfliktnih situacija, zajedničko (usklađeno) djelovanje djeteta s drugima (djecom i odraslima), etičnost, solidarnost i tolerancija djeteta u komunikaciji s drugima, mogućnost prilagodbe djeteta novim, promjenjivim situacijama i okolnostima (fleksibilnost i adaptabilnost), percepciju sebe kao važnog dijela zajednice/okruženja, osjećaj prihvaćenosti i pripadanja, percepciju sebe kao člana zajednice koji ima priliku i mogućnosti pružanja doprinosa zajednici, odgovorno ponašanje djeteta prema sebi i drugima.

Sadržaji i aktivnosti:

Unutar programa predškole nastojat će se sadržajima i aktivnostima utjecati na razvoj svih ključnih kompetencija cjeloživotnog učenja: komunikacija na materinskom jeziku; komunikacija na stranim jezicima; matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju; digitalna kompetencija; učiti kako učiti; socijalna i građanska kompetencija; inicijativnost i poduzetnost; kulturna svijest i izražavanje. U provođenju programa koristiti ćemo se i specijaliziranim materijalima – radnim listovima.

U radu s djecom tokom Programa primjenjivat će se različite metode i oblici rada, temeljeni na humanističko – razvojnoj koncepciji, u skladu s načelima, vrijednostima i ciljevima Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

2.3. Program rada s potencijalno darovitom djecom – program javnih potreba

Provodi se kao program javnih potreba, program rada s potencijalno darovitom djecom verificiran od strane MZO.

Cilj programa je poticanje cjelovitog razvoja djetetovih potencijala u svim razvojnim područjima koje slijedi načela individualizacije i diferencijacije. U istom cilju planira se i dalje rad na senzibilizaciji odgojitelja za proces ranog prepoznavanja, identifikacije i planiranje rada s darovitom djecom na razini odgojne skupine – obogaćeni sadržaji (projekti).

Ustrojstvo rada:

Program je ustrojen kao integrirani u redovni program, prati rad pedagoške godine. Rad će se odvijati u redovno ustrojenim skupinama što smatramo kao poticaj svoj djeci na uključivanje pa će biti omogućeno i uključivanje pojedinog djeteta u program i tijekom godine.

Materijalni uvjeti:

Rad s potencijalno darovitom djecom odvija se u sobi dnevnog boravka odgojno obrazovne skupine koji je obogaćen dodatnim sredstvima i materijalima koji su zahtjevniji u pogledu angažiranja specifičnih sposobnosti djece (apstraktnog i kreativnog razmišljanja, rješavanja problema, preciznosti i brzine rada i dr.) Prostor će se redovit obogaćivati materijalima i sredstvima: zahtjevnim logičko- didaktičkim igrama, slagalicama, elementima za konstruiranje, društvenim igrama, materijalima i opremom za pokuse, dječjim enciklopedijama, multimedijom, potrošnim materijalom te materijalima koji potiču na suradnju i istraživanje.

Praćenje i dokumentiranje napretka djeteta važan je dio programa. Odgojiteljice će provoditi testiranje djece. U valorizaciji programa koristit ćemo metodu sistematskog praćenja djeteta u igri, vršiti kvalitativne analize dobivenih podataka.

Odgojno obrazovni rad:

Odgojno-obrazovni rad ćemo organizirati na način da djeca imaju priliku zadovoljiti svoju pojačanu intelektualnu znatiželju te da razvijaju potencijale karakteristične za darovitu djecu.

Zadaće programa temelje se na poštivanju osnovnih i posebnih potreba potencijalno darovite djece, o čijem zadovoljavanju ovisi njihov cjelokupni daljnji razvoj.

Sadržaji i aktivnosti:

Sadržaji i aktivnosti odgojno-obrazovnog rada sa darovitom djecom biti će vezane uz interes i mogućnosti djece, a poštujući njihovu vrlo visoku unutarnju motivaciju vezanu uz određene interese, sadržaji aktivnosti odnose se na: kreativno rješavanje problema, kreativno mišljenje, traženje jedinstvenih rješenja za različite probleme, izvođenje pokusa – praktično utvrđivanje prirodnih zakonitosti (agregatna stanja, svjetlost, elektricitet, magnetizam, kretanje, slobodni pad, kotrljanje, plivanje, tonjenje, zrcalo, sjena, zrak, zvuk i sl.), logičke i misaone igre- pitalice, skrivalice, rebusi, zagonetke te logičke, matematičke i igre kombinatorike, kreativno izražavanje putem verbalnog iskaza, likovnosti, pokreta, dramatizacije (pantomima i sl.), igre za poticanje razvoja pozitivne slike o sebi, uvažavanje različitosti i konstruktivno rješavanje sukoba, aktivnosti na računalu- primjena edukativnih programa, posjete i izlete u prave životne situacije koje interesiraju djecu (npr.: šuma, park, jezero, livada, muzej kukaca, kazalište, etno selo, mljekara, pekara i sl.), projekti potaknuti interesima djece.

Odgoviteljice koje vode program vode se i slijedećim načelima: aktivnosti otežavanja zadataka kako bi djeca koristila apstraktno mišljenje i više razine misaonih procesa, osiguravanja više vremena za rad, tumačenja osobnog i tuđeg ponašanja i osjećaja, pružanje mogućnosti za zadovoljavanjem potrebe za vođenjem.

Prema suvremenim znanstvenim spoznajama i aktivnom promatranju i praćenju djece, odgojitelji u suradnji sa stručnim suradnikom utvrđuju, prate, procjenjuju sposobnosti djece, njihove interese, odnose s odraslima i s drugom djecom, njihove postupke, sadržaje i sredstva koja biraju u igri.

2.4. Program ranog učenja engleskog jezika – posebni kraći program

Program verificiran od strane MZO i provoditi će se za djecu od navršene 4 godine života prema interesima roditelja.

Program će se provoditi u SDB, na raspolaganju su kutići u sobi dnevnog boravka. Materijale za rad (knjige, radne bilježnice, olovke, bojice) djeci polaznicima kao i voditeljici osigurava vrtić.

Globalni cilj: Primarni ciljevi i zadaće ostvarivat će se kroz stvaranje ugodne i tople atmosfere u odgojnoj skupini, osiguravanjem uvjeta za skladan razvoj djetetovih sposobnosti,

razumijevanjem voditelja za sposobnost svakog djeteta te na kvalitetnoj komunikaciji s stručnim timom i roditeljima djeteta.

Ciljevi i zadaće koji se odnose na usvajanje engleskog jezika obuhvaćat će razvijanje motivacije i pozitivnog odnosa spram učenja stranog jezika, upoznavanje s izgovorom i intonacijom engleskog jezika, razvijanje izričaja na engleskom jeziku, slušanje s razumijevanjem, upoznavanje s elementima druge kulture, razvijanje tolerancije prema drugim kulturama te stjecanje sigurnosti i samopouzdanja u izražavanju na engleskom jeziku. U radu će se koristiti raznovrsne metode rada (igra kao osnovni oblik rada, ritmičke vježbe, pjevanje, slušanje, dijalog, dramatizacija, pokretne igre u kombinaciji s pjevanjem) prilagođene psihofizičkom uzrastu djece.

Sadržaji i aktivnosti:

Program engleskog jezika bit će praćen materijalima prema izboru voditelja programa. Polaznici programa učit će kroz kontekst i priče koje su vezane uz svakodnevne životne situacije. Razvijat će samosvijest, društvenu svijest i upornost.

3. RODITELJI U VRTIĆU

Institucionalni odgoj (i obrazovanje) dopuna je obiteljskom odgoju. Roditelj je djetetu najvažniji i najodgovorniji) skrbnik. Vrtić ne mijenja njegovu ulogu, već ju nadopunjuje onim aspektima za koje je dijete (i roditelj) zainteresirano izvan obiteljskog okruženja. Vrtić ima značajnu ulogu da pruži podršku roditeljima u emocionalnom razvoju njihove djece, a situaciji kada oni to, zbog ogromne brige za funkcioniranje i opskrbu obitelji osnovnim potrebama, ne mogu činiti u mjeri u kojoj bi htjeli.

Vrtić prilikom upisa djeteta nudi roditeljima svoj program, prikazuje i upoznaje ga sa vrtićkom kulturom, programom, „klimom“, dok istovremeno roditelj opisuje obiteljski život, individualne karakteristike i potrebe djeteta, i svoja očekivanja od vrtića.

Suradnja s roditeljima u našem vrtiću uključuje:

- *individualne oblike*: inicijalne razgovore sa stručnim timom, individualne razgovore s odgojiteljem, individualne razgovore s pedagogom, dostupnost ravnateljice, voditeljica i pedagoginje putem e-maila;

- *grupne oblike*: kutić za roditelje (obavijesti, ankete, kutije za prijedloge, dječji radovi, fotografije rada s djecom, fotografije s izleta, informacije o tome što su djeca danas naučila,

popraćeno dječjim radovima, plakati, leci, stručni članci, dostignuća i osobitosti djece) treba biti formiran za svaku skupinu, sudjelovanje u odgojno-obrazovnom radu prikupljanjem PNM-a, tematski roditeljski sastanci i prikazi rada u skupini (najmanje četiri puta godišnje), ogledni satovi kraćih programa (jednom na početku pedagoške/školske godine i jednom na kraju u slučaju da prikaz rada nije obuhvaćen završnom svečanošću)

- *te zajedničke oblike*: informativni roditeljski sastanci (najmanje jednom godišnje), pedagoško-razvojne radionice (vode zdravstvena voditeljica i pedagoginja naizmjenice, najmanje 6 puta), prigodne kreativne radionice (dvaput godišnje), završne svečanosti, obavještavanje putem Internet stranice www.projektidvzeko.weebly.com, obavještavanje i komunikacija putem zatvorene Facebook grupe Dječji vrtić Zeko (administratori kontroliraju ulazak članova), uz privole roditelja, e-mailom, pismene ankete i upitnici o zadovoljstvu suradnjom i roditeljskim prijedlozima.

Od uspostave „E-vrtića“ suradnja s roditeljima proširena je i komunikacijom putem Facebook grupe, postova i komentara. Ipak, taj način komunikacije nikako ne bi trebao biti važniji od osobnog kontakta i direktne komunikacije. I dalje je osobni kontakt i razgovor s odgojiteljima pri dovođenju, odnosno odvođenju djeteta iz vrtića (pa makar se to realiziralo i ispred ulaza u vrtić, i sa maskama na licu) najvažniji i najmjerodavniji pri prijenosu informacija, dok se i dalje svakako nude i potiču individualni razgovori roditelja s odgojiteljicama za opširnije teme.

4. ZADACI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA NA NIVOU USTANOVE, PLANIRANJE, PRAĆENJE, VREDNOVANJE

Odgojno-obrazovni rad u vrtiću organizirali smo tako da u skladu sa Nacionalnim kurikulumom povećamo nastojanja u otvorenosti za kontinuirano učenje i spremnost odraslih na unapređivanje prakse, fleksibilnosti, partnerstvo s roditeljima i lokalnom zajednicom.

Cilj je:

- nastavak unapređenja i oblikovanja poticajnog materijalnog i socijalnog i vremenskog okruženja prostora skupina te realizacija oblikovanja zajedničkih prostora u funkciji igre i učenja djece. Primjena suvremenih procesa učenja djece, poticanje suradnje, timskog rada i kvalitete interakcije na svim razinama

- stvaranje suradničkog ozračja u odgojno-obrazovnoj ustanovi i uspostavljanje partnerskih odnosa između svih sudionika odgojno obrazovnog procesa: dijete-dijete; odrasli-dijete i odrasli-odrasli;
- osposobljavanje i osvještavanje za bolje slušanje i razumijevanje djece i bliskije povezivanje s njima;
- pokretanje projekata po interesu djece u vrtičkim skupinama, praćenje i dokumentiranje projekata;

Dokumentiranje o.-o. procesa obavlja se prema Pravilniku te uključuje: matičnu knjigu djece, imenik djece, knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine, godišnji plan i program rada, godišnje izvješće o ostvarivanju plana i programa rada, program stručnog usavršavanja, knjigu zapisnika, dosje djeteta s posebnim potrebama i ljetopis. Knjigu pedagoške dokumentacije odgojne skupine vodi se na propisanom obrascu (tzv. žuta knjiga).

U svakoj skupini dogovoreno je vođenje i mape odgojne skupine s aktivnostima, projektnom dokumentacijom, etnografskim zapisima, evidencijama praćenja razvoja djeteta i dr. U svakoj odgojnoj skupini redovito se prikuplja dokumentacija i etnografski zapisi djece za lakše praćenje napretka i kvalitete rada.

Odgjitelji vode i dokumentaciju sa opisanom preraspodjelom radnog vremena s obzirom na 40-satno tjedno radno vrijeme, gdje navode koliko su vremena provele stručno se usavršavajući, vodeći pedagošku dokumentaciju, izrađujući didaktički materijal, surađujući s roditeljima, ili na izletima i priredbama, sa konkretnim opisom svojih aktivnosti. Bilježi se vrsta stručnog usavršavanja, datum i vrijeme, te naziv (literature, članka, webinar, i sl.).

Planiranje odgojno-obrazovnog rada obavlja se na godišnjoj, mjesečnoj, tjednoj i dnevnoj razini, sa odgovarajućim ostvarenjima.

Planiranje programa kraćih programa obavljaju voditeljice programa i dostavljaju pedagoginji do kraja rujna za započetu ped. god., dok se izvješća o ostvarenju programa dostavljaju tijekom kolovoza za proteklu pedagošku godinu.

Iz plana rada (pripreme za rad) mora biti vidljivo okvirno planiranje ponuda aktivnosti radnog dana, a u realizaciji iskorištavanje situacije za stvaranje prikladnih poticaja i aktivnosti proizašlih iz situacije (onaj dio koji se ne može planirati), tj. opisan način kako je to

prepoznato, iskorišteno i provedeno. Sve to mora biti u skladu s razvojnim stupnjem djeteta, što se treba vidjeti u načinu provođenja i izboru poticaja (aktivnosti).

Vrednovanje rada odgojitelja ovisi o kvaliteti odnosa prema djeci i odraslima, redovitosti i kvaliteti vođenja pedagoške dokumentacije, i ispunjavanju plana aktivnosti, i to prema pravilu: jedna pripremljena aktivnost na dan, u tjednu - pet aktivnosti iz četiri razvojna područja.

Odgjitelji će na kraju pedagoške godine i tromjesečno vrednovati vlastiti rad prema obrascu pedagoške dokumentacije, a po potrebi i prema posebno osmišljenom obrascu pedagoginje izvan tih perioda. Pregled urednog i pravovremenog vođenja pedagoške dokumentacije obavlja se dva puta tijekom pedagoške godine od strane pedagoginje odnosno ravnateljice.

Prema preporukama iz Priručnika za samovrednovanje (NCVVO), prema potrebi ćemo obavljati i ovakav način vrednovanja našeg rada i razine kvalitete.

Etnografskim zapisima djece u vrtiću pridajemo veliko značenje. Svaku aktivnost, događanje, istraživanje, posjetu, sve što dijete smatra vrijednim pažnje omogućujemo djeci da zabilježe na sebi svojstven način. Djeca imaju osigurano mjesto za zapisivanje rezultata istraživanja primjerice u kutiću istraživanja, mjesto za vođenje bilježaka o „pročitanome“ u centru početnog čitanja i pisanja, uvijek dostupan materijal za bilježenje rezultata društvenih igara, bilješke za popis namirnica u centru trgovine, stalno dostupan crtači i slikarski pribor za prikaz doživljaja nekog predmeta ili događaja, i još štošta čega se dosjete. Etnografski zapisi djece uključuju i fotografije djece u aktivnostima. Fotografije iz završene aktivnosti izložene na plakatu u nekom centru služe djeci da se prisjete što su naučila, da učine refleksiju, vrednuju, i eventualno re-kreiraju objekt ili proces (najviša razina učenja), pomaže im da dosegnu meta razinu učenja (svijest o tome kako se uči), te da prate vlastito sudjelovanje u aktivnostima kroz vrijeme. Aktivnost koja je popraćena foto dokumentacijom, dostupnom djeci u svakom trenutku (makar i u foto albumu), ostaje trajnije u sjećanju i dijete usvojene spoznaje uvijek može „prizvati“ kada svoja znanja u budućnosti nadograđuje. Pored toga, aktivnost je u sjećanju apstraktna te time daleka i sklona zaboravu, dok je aktivnost na dostupnim fotografijama konkretna (prema razvojnoj psihologiji J. Piageta , „naša“ su djeca uglavnom još u fazi simboličkog, predoperacionalnog- konkretnog mišljenja) i bliskija.

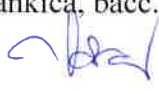
5. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Sudjelovanje vrtića u životu lokalne zajednice važan je aspekt djelovanja ustanove. Suradnja sa Općinama funkcionira uredno, što planiramo i zadržati. Suradnja sa ostalim odgojno-obrazovnim institucijama uključuje uključivanje u seminare za odgojitelje i stručne suradnike.

Na temelju članka 15. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23) i Statuta Dječjeg vrtića „ZEKO“ Upravno vijeće Dječjeg vrtića „ZEKO“ Varaždin na sjednici održanoj 29.rujna 2023. godine, na prijedlog ravnateljice, donijelo odluku o usvajanju Kurikuluma dječjeg vrtića „ZEKO“.

Ravnateljica:

Vidrač Brankica, bacc. pred. odg.

Dječji vrtić "**ZEKO**"
Juraja Križanića 96
42 000 Varaždin

Predsjednik Upravnog vijeća:

Tomasović Damir, dipl. ing.

